

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Diumenge 4 de Juliol de 1897

Núm. 3306

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 3/50
En provincies trimestre. 1/00
Extranger y Ultramar. 1/50
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, l'itografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

SE RETRATA

TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
'LS LABORABLES A PE-
TICIO.

NOVAS FOTOGRA-
FIAS EN CO-
LORS.

OPERA tots

LOS DIUMENGES.

TORRES,

Passeig de Mata, 12,

REUS

dias de despalg tots los festius

SECCIÓ DOCTRINAL

Un diari fusionista de Madrid s' ocupa de la marina de guerra espanyola en uns termes que ns farian caure estabornits sino estiguéssim fets a proba de bomba per tot lo que respecta a las cosas d' Espanya.

Los barcos que no son a cal adoba-cossis están a mitj fer, esperant que se 'ls hi posi un bon gruix de musclos que no 'ls deixi navegar. Aquí 'n tenen una llista: *Pelayo, Victoria, Numancia, Carlos V, Colon, Infanta Maria Teresa, Oquendo, Vizcaya y Alfonso XIII*. Aquestos no son closcas de nou, com molts dels que várem comprar perquè 'ns vigilessin las costas de Cuba, sino las ballenas més grosses que tenim.

En quant als *destroyers*, que deu voler dir una cosa aixís com menja-criaturas, nos los están enllestint a Inglaterra, un copet de martell avuy, dos cops de llima demà, y ab palla y temps madurarán com las nespras.

Dels barcos de Cuba no 'n parla *El Globo*. Deu ser perquè hi ha massa mar de per mitj, y cuan las noticias tenen de venir de tant lluny es perillós dir una etzagallada. Pero si 'ls fets tenen d' acreditarlos, no podem tenirhi grans confiansas. O no veuen als vapors filibusters ó si 'ls veuen y 'ls hi ventan canonada igual que si la tressen a una llebra. En mitja hora 'ls perdan de vista y no 'ls queda més remey, si volen fer soroll, que apuntar a un tiburó que tregui 'l morro.

Prou se n' esclama de tot aixó 'l diari medrileny y 's dol de que no s' puguin exigir responsabilitats al ministre de marina que no fa contracta que no li carreguin los neulers. Las casas constructoras jugan ab ell com los gitanos blancs jugan ab los bolsistas que 's volen comprar una aca per la tartana aixís que 'ls sobran dos cents duros per rompre la nou del coll al primer que passi pel carrer.

Diu que la conducta de 'n Beranger donará molt joch si may per may hi torna a haver Corts a Espanya. Y ho diu ab un tó que dona llástima aixó de si hi torna a haver Corts. No 'n hi te d' haver, san cristiá. Per los smohinos que 'ls donan a n' en Cánovas y a n' en Sagasta!

Las lleys, sobretot si son per carregar las contribucions ó per implantarse alguna de nova, las despatxan en un dir Jesús. A pesseta 'l patell foren massa ben pagadas.

May 'hem entes aquest anyorament de las Corts. Pocas setmanas estigueren reunidas y are mateix no podem obrir la boca, donar un pas ó escriure un papebot que no 'ns surti aquell deu per cent que 's va inventar en Navarro Reverter un dia que 's va llevar dematí. Si arribém a tenir tantes dents com los tibutons també 'ns hi plantan la corresponent contribució. Are per trenta duas no val la pena.

Per nosaltres que s' hi estiguin los diputats a casa. Aixís al menos si no 'ns regalan cap gall tempoch nos

arrencan cap ploma. Que 's posin en mànigas de camisa y que 's dediquin a la cria de virám are que son a la torra. Aixís quan vinga l' hivern (no aquest, l' altre), podrán fer lo corresponent discurs sobre la riquesa que portaria a la nació l' obligar a cada masovera a posar ous del Prat en lloch de fer covar a las gallinas los de la mateixa masoveria, sortint devegadas un pollets que semblan canaris.

Aquí no aném he per la rutina. Espanya 'n te molta de riquesa sino que la te amagada com en Cánovas lo seu talent. A no tenir la mania de destorbar als homes que valen verdaderament, entregantlos una acta de diputat ó una mangala de regidor, podria dedicarse a fer fondre la sal de Cardona y a posar una fábrica de destilar a la farola del Llobregat pera que la sal tornés a quedar dintre 'ls alambins, podent vendre encara l' aygua als apotecaris que de molt temps ensá no gastan *agua fontis* ni del pou, sino aygua que ha tingut de passar lo pelegrí pera despullarse de las bestioletas y malas llevors. Podria posar cria de cavalls pera 'ls cossos de ca 'n Tunis y del hipódromo de Madrid. Podria aprofitar lo boll de las eras que are no serveix de res; l' aygua de quitrá, que 'n llensan a barrils a la mar vella; las escorxas de melons, que d' aquí tres setmanas no 'ns deixarán caminar pels carrers de Barcelona; l' espígol dels boscos, que no serveix més que per portarne un brot al trau y que 'ls francesos nos venen en ampollas d' aygua *de cavande*, que las senyoras prenen per una bestia estranya y 'ls botiguers que la venen també.

A aixó s' hauria de dedicar *El Globo* y no a criticar la marina de guerra. Ella no fe lo que pot, sino que la mar te malas babas. Quan en Beranger compra un barco 'l visura be per tots cantons: que no hi falti ni un cargol y que 'l llautó dels passamans brilli més que si fos d' or; que a las barras de la maquinaria no hi hagi ni un pich de rovell y que 'ls salvavidas estigan conformes per un cas que Deu nos enguart.

Qué més voldria aquell diari? Qué baixés a las carboneras y 's posés fet un negrito?

No s' hi poden ficar los ministros per entre la maquinaria y per las calderas. No guanyarian per benzina pel vestit, ni per lleixiu fénix per la ermilla y la gorra que es lo 'llich que pot anar a la bugada.

Es lo que tenen los que fan diaris. Parlan de tot sense saber de res. Mossegan, com los cadells, pel gust de mossegar. Y 'l dia que algun d' ells arriba a ministre no te prous horas al dia pera esgabellar las pocas cosas que van com un timó.

(De *La Renaixensa*.)

Los adobs en cultiu de secá

Molt pocas vegadas s' emplean a Espanya adobs en cultius de secá, poguent, no obstant, afirmar-se que un ben entés y racional us dels mateixos proporcionaria majors rendiments, augmentant la escassa producció que avuy donan las terras de secá.

Totas las que hi ha d' aquesta classe en Espanya 's troban casi en totalitat sens elements fertilizants, deventse a aquesta falta de foras nutritivas que sian tan mesquins los rendiments de las collitas.

Los fems generalment escassejan y en sa recolecció no presideix tot aquell cuydado que es precís pera conservarlos lo máxim de valor fertilizant. Ademés, sempre son un abono incompleert.

Los adobs minerals, encare en las comarcas que disposan de rego, son casi desconeguts desgraciadament, porque 'ls agricultors no saben apreciar en tot son valor lo que signifcan en una bona llauransa l' aygua y 'ls adobs. Son ells, no obstant, l' element salvador que, al donar valor a la terra y posarla en condicions de remuneradores productivitat, sempre que s' emplehin de modo racional y adequat a las particulars circumstancias de terreno y de cultiu, posan al agricultor en condicions de sacndir las tiranías de la usura

y sostenir la competencia ab los productos d' altres paissos.

Está probat que la materia que en primer terme falta en totas las terras de secá es l' *ácit fosfórich*, y que quan s' adiciona aquest element s' observan efectes molt sorprendents en los resultats de las collitas. Es clar que no pot arribarse al major estat de producció sens que las terras continguin en cantitat suficient tots los principals elements fertilizants, com *ácit fosfórich, azoe, potassa y cals*.

Essent, no obstant, l' *ácit fosfórich* la base de tota producció, y resultant relativament de poch preu, convé subministrarlo ab arreglo a las següents advertencias: 1.ª En cantitat suficient, tenint en compte l' estat d' agotament de las terras de secá a que 's destina. Y 2.ª En forma tal que 'l gasto no pugui resultar perdut encara quan la excessiva seca del primer any fassi impossible la vegetació, y per lo tant la collita.

A aquest efecte, las «Escorias Thomas» son las cridades a desempeñar un importantíssim paper en la reneració de nostres cultius de secá. L' *ácit fosfórich* que conté se conserva en la terra durant molts anys en l' estat de solubilitat més convenient, com ho han comprovat experiencias que s' han fet ab terrenos que reberen lo primer any la «Escoria Thomas en cantitat suficient pera quatre collitas consecutivas de cereals y patatas. La cals que contenen las «Escorias» favoreix també molt a determinats terrenos.

Lo diner que 'ls agricultors gastin en millorar los cultius de secá ab dits adobs minerals poden imaginar que l' han donat a préstim ab un interés crescut, comensant a cobrar capital y rídits desde 'l segon any després dels beneficis que s' alcansin en la primera collita, si hi ha la fortuna de que no 's desgracihi per contrarietats atmosféricas. Es necessari que després d' una gran collita se retornin a la terra 'ls elements fertilizants ja perduts, puig sols aixís poden obtenirse collitas bonas tots los anys.

Pera arribar al máxim de collita l' any que las plujas afavoreixin, s' aplicará ademés en primavera lo sulfat d' amoniach ó nitrat de sosa, gasto d' importància per lo preu d' aquestas materias, que resultarà mesquí en anys poch favorables pera la plantacions.

Quan se vol aussiliar lo brot d' les plantas es molt convenient aprofitar lo temps de la sembra pera aplicar en tardor una tercera part de la cantitat total que necessita la collita de *sulfat d' amoniach*.

Los sembrats que s' adoban en la forma indicada ab «Escorias Thomas» y sulfat d' amoniach resisteixen molt millor la seca.

La potassa, qual preu també es relativament crescut, pot donarse ab una carda en primavera los anys bonancibles.

Acabarém per avuy aconsellant que sempre que s' emplehi fem en sembrats de secá deu afegirseli «Escorias Thomas» ab relativa abundancia, puig essent las terras de secá pobres en *ácit fosfórich*, element lo més important pera la producció, convé proporcionarli a fi de garantir lo bon resultat de la collita.

Estiuhenca

Segons diuen los telegramas que fins nosaltres arriban, comensa a notarse a San Sebastián, estació estiuhenca de las más concorregudas, la animació característica dels mesos de Juliol y Agost. Los trens arriban replens de viatjers, la platja es punt de reunió d' un crescut número de banyistas, lo gran Casino ha inaugurat sos concerts, sas vetilladas, y.. no sabem si alguna cosa més; el *boulevard* ofereix ja las delicias d' una agradable temperatura, y 's encants dels selectes programas de la banda municipal a un elegant concurs de personas procedents de Madrid y de las principals capitals de las provincias del nord d' Espanya; la real familia será rebuda avuy en la capital de Guipúzcoa ab las manifestacions d' alegria del poble y l' entusiasme dels pescadors que adoran a la

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y 3.ª.
 8'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12'11 t. mercancías, segunda y tercera.
 1'57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5'25 m. (per Vilafranca).
 9'46 m. (per Vilanova).
 15'8 t. per id. (dimars, dijous y dissabtes).
 7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'40 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'24 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8'30 m.—9'47 m.—2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'40 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Tarragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.

De Barcelona (per Tarragona)

8'30 m.
 De id. directo 10'30 t.
 De id. id. 1'30 t.
 De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7'30 t.
 De Madrid y Zaragoza 2'30 n.
 De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.
 Pera id. á las 2'00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
 Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8'00 m.
 Pera Madrid, Saragossa, Ternel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1'00 t.
 Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s' deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Las verdaderas aguas minerales

VICHY

del Estat francés son los manantiales

- VICHY-HOPITAL (estómach)
- VICHY-GRANDE-GRILLE (fetje)
- VICHY-CELESTINS (vias urinarias)

Se ven en las principales farmacias y droguerías y en los dipósits d' aigües minerales. Pera evitar tota clase d' abusos y substitucions los consumidores deuen sempre demanar y exigir lo nom del manantial.

PURIFIQUE Vd

EL AIRE PAPEL DE ARMENIA quemando

El mejor de los DESINFECTANTES

En interés de los enfermos y personas que les cuidan, los médicos recomiendan purificar el aire quemando PAPEL DE ARMENIA
 Venta: Farmacias, Droguerías y Perfumerías
 POR MAYOR: CEBRIAN Y C. — BARCELONA

SORTIDAS DE REUS		ARRIBADAS	
HORA	DESTINO	HORA	ORIGEN
8'30 m.	TARRAGONA	7'30 m.	TARRAGONA
9'47 m.	TARRAGONA	12'25 t.	TARRAGONA
2 t.	TARRAGONA	4'30 t.	TARRAGONA
7'04 t.	TARRAGONA	8'20 n.	TARRAGONA
8'40 m.	LLEYDA	5'50 m.	LLEYDA
5'23 t.	LLEYDA	1'28 t.	VIMBODÍ
5'50 m.	LLEYDA	9'53 m.	VIMBODÍ
3'50 t.	LLEYDA	9'30 m.	TARRAGONA
3'50 t.	LLEYDA	11'30 n.	TARRAGONA
7'30 t.	BARCELONA	11' m.	VALENCIA
10'30 t.	BARCELONA	6'30 t.	VALENCIA
1'30 t.	BARCELONA		
7'30 t.	BARCELONA		
2'30 n.	BARCELONA		
7'30 n.	BARCELONA		

Administración de Correos y Telégrafos. Reus. 1907.

Administración de Correos y Telégrafos. Reus. 1907.